

ΟΓΚΟΛΟΓΙΑ ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Δημήτριος Παπαδόπουλος, M.D. PhD
Επίκουρος Καθηγητής Ορθοπαιδικής

Σταδιοποίηση

- Σταδιοποίηση (πρώτη αξιολόγηση έως διάγνωση)
  - ✓ Ιστορικό
  - ✓ Κλινική εξέταση
  - ✓ Απεικονιστικές εξετάσεις
  - ✓ Βιοψία

Κλινική εικόνα

- Πόνος (βύθιος, επίμονος, μη σχετιζόμενος με δραστηριότητες)
    - ✓ 60-80% πόνος με κάποια κάκωση
  - Ψηλαφητή μάζα
  - Παθολογικό κάταγμα
-
- Ηλικία σημαντική για είδος όγκου

Πίνακας 10-1 Ηλικιακή κατανομή των συχνότερων όγκων των οστών και των μαλακών μορίων

Ηλικία	Καλοήθεις	Κακοήθεις
0-5 έτη	Οστεομυελίτιδα Οστεοϊνώδης δυσπλασία	Λευχαιμία Νευροβλάστωμα Ραβδομυοσάρκωμα
10-25 έτη	Ηωσινόφιλο κοκκίωμα Οστεομυελίτιδα Εγχόνδρωμα Ινώδης δυσπλασία	Οστεοσάρκωμα Σάρκωμα Ewing Λευχαιμία
40-80 έτη	Νόσος Paget Εγχόνδρωμα	Μεταστατική οστική νόσος Μυέλωμα Λέμφωμα Χονδροσάρκωμα Υψηλής κακοήθειας πλειόμορφο σάρκωμα Σάρκωμα Paget

Κλινική εξέταση

- Αλλοιώσεις υπερκείμενου δέρματος (επίφλεβο κτλ)
- Ψηλαφητή μάζα, επιχώρια λεμφαδενοπάθεια

- Σε περιπτώσεις μεταστατικής νόσου, εξέταση μαστού, θυρεοειδούς, κτλ.

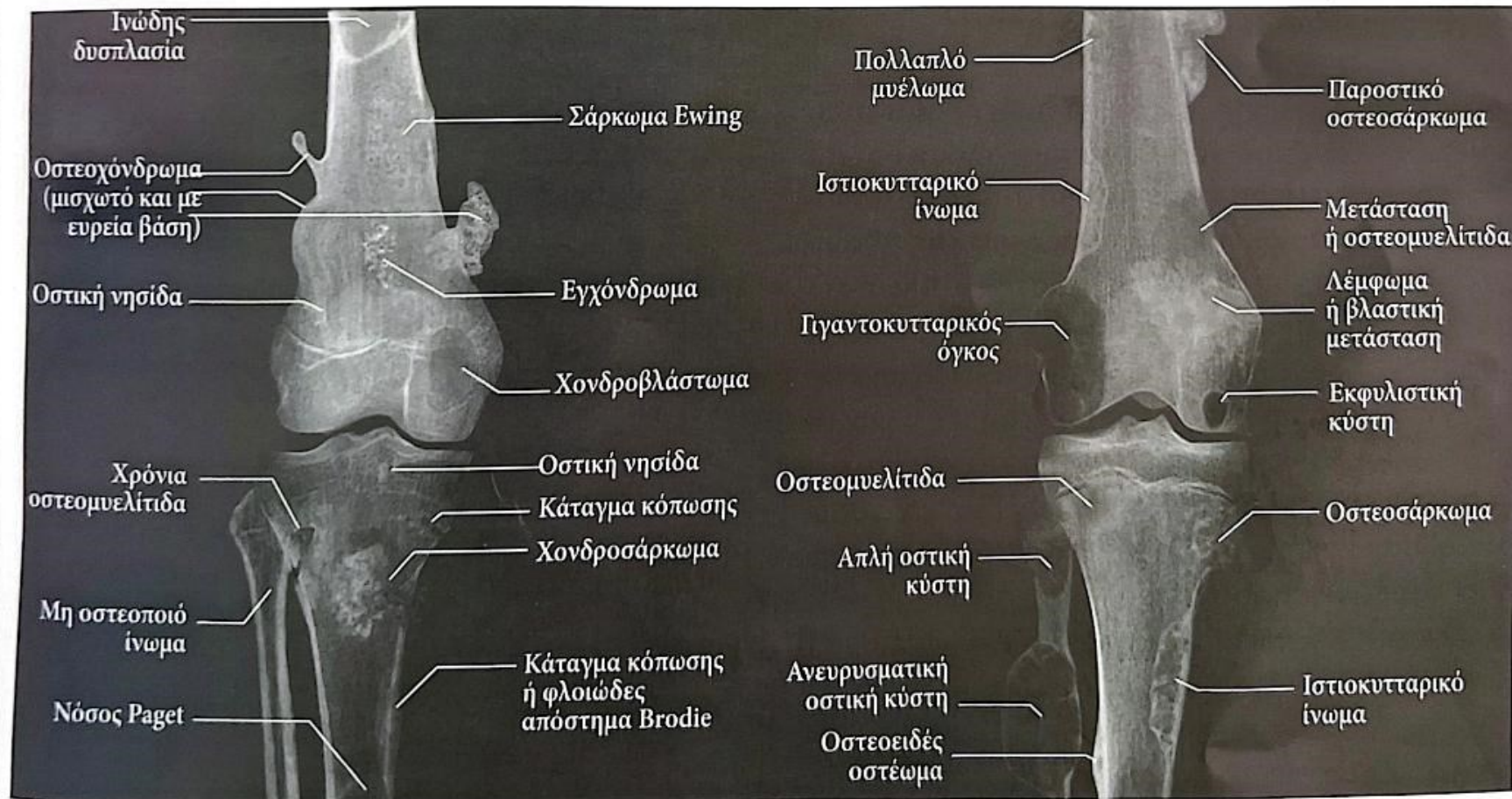
Εργαστηριακές εξετάσεις

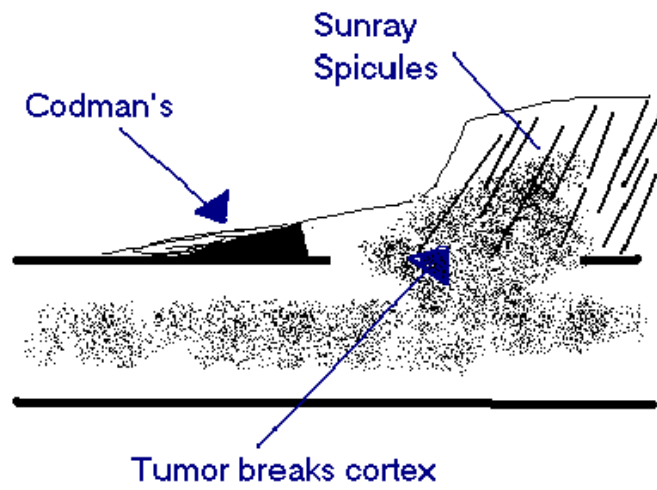
- Όχι ειδικές και ιδιαίτερα χρήσιμες
- Καρκινικοί όγκοι δεν έχουν ένδειξη

- ✓ Γενική αίματος (έλεγχος κυτταρικών σειρών)
- ✓ Ανοσοηλεκτροφόρηση (πολλαπλούν μυέλωμα)
- ✓ Λεύκωμα Bence Jones (πολλαπλούν μυέλωμα)
- ✓ Προστατικό αντιγόνο
- ✓ Αλκαλική φωσφατάση (οστικό κλάσμα, αύξηση σε οστικούς/χονδρικούς όγκους)

Απεικονιστικές εξετάσεις

- Απλές ακτινογραφίες
- Εντόπιση στο οστόύν

- Χαρακτηριστικά καλοήθη όγκου:
  - ✓ Σαφή όρια, περιεγραμμένη παρυφή
  - ✓ Σκληρυντικά χείλη
  - ✓ Ομοιογενές περιεχόμενο
- Χαρακτηριστικά κακοήθη όγκου:
  - ✓ Ασαφή όρια
  - ✓ Ανομοιογενές περιεχόμενο
  - ✓ Εικόνα δίκην ανατέλλοντος ηλίου
  - ✓ Εικόνα δίκην φύλλων κρεμμυδιού
  - ✓ Τρίγωνο Codman

Απεικονιστικές εξετάσεις

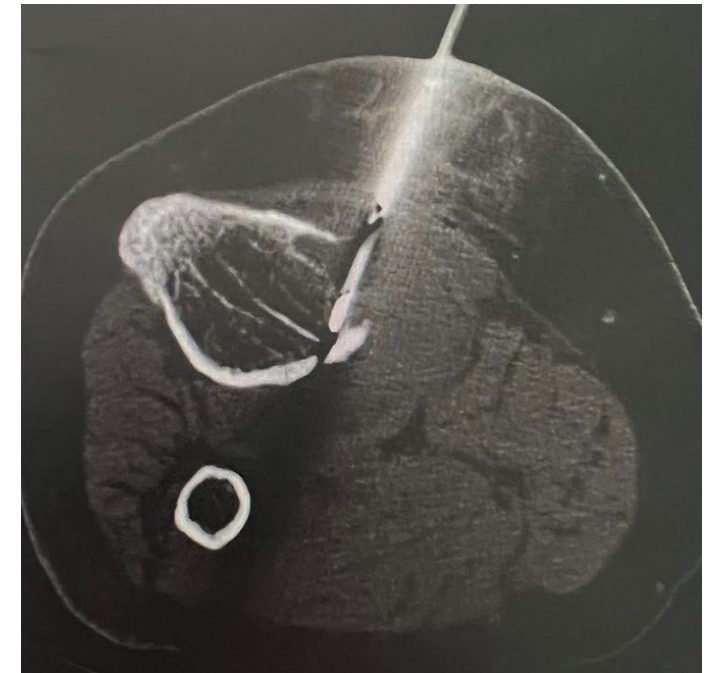

Απεικονιστικές εξετάσεις

- Μαγνητική τομογραφία (εξέταση εκλογής)
  - ✓ Με σκιαγραφικό
- Αξονική τομογραφία
- Σπινθηρογράφημα οστών
  - ✓ Απεικόνιση όλου του σκελετού
  - ✓ Μεγάλη ευαισθησία μικρή ειδικότητα
- Αξονική κοιλία, θώρακα και μαγνητική εγκεφάλου

Βιοψία

- Τελικό στάδιο σταδιοποίησης
- Όχι πάντα απαραίτητη
- Με βάση ειδικές χειρουργικές τεχνικές και ογκολογικές αρχές (συγκεκριμένη προσπέλαση, επιμελής αιμόσταση, ίσχαιμος περίδεση)
- Είδη :
  1. Κλειστή καθοδηγούμενη με trocar
  2. Ανοιχτή βιοψία
- Συνοδές καλλιέργειες για πιθανή λοίμωξη

Ταξινόμηση

- Τύπος
- Βαθμός ιστολογικής ταξινόμησης (ατυπία, πλειομορφισμός, μιτώσεις πυρήνων των κυττάρων)
- Διάφορα συστήματα
- Enneking
- AJCC (American Joint Commission on Cancer)

Enneking

Στάδιο	Περιγραφή
1	Λανθάνων (ανενεργός): Καλοήθης (G0), Ακέραιος φλοιός-ενδοδιαμερισματικός όγκος, Χωρίς μεταστάσεις (M0)
2	Ενεργός: Καλοήθης (G0), Εντοπισμένη διάσπαση του φλοιού-ενδοδιαμερισματικός όγκος, Χωρίς μεταστάσεις (M0)
3	Επιθετικός: Καλοήθης (G0), Διάσπαση του φλοιού-ενδοδιαμερισματικός ή εξωδιαμερισματικός όγκος, Χωρίς ή Με μεταστάσεις (M0 ή M1)

Στάδιο	Περιγραφή
IA	Χαμηλής κακοήθειας (G1), Ενδοδιαμερισματικός (A), Χωρίς μεταστάσεις (M0)
IB	Χαμηλής κακοήθειας (G1), Εξωδιαμερισματικός (B), Χωρίς μεταστάσεις (M0)
IIA	Υψηλής κακοήθειας (G2), Ενδοδιαμερισματικός (A), Χωρίς μεταστάσεις (M0)
IIB	Υψηλής κακοήθειας (G2), Εξωδιαμερισματικός (B), Χωρίς μεταστάσεις (M0)
IIIA	Κάθε βαθμού κακοήθειας (G1 ή G2), Ενδοδιαμερισματικός (A), Μεταστάσεις (M1)
IIIB	Κάθε βαθμού κακοήθειας (G1 ή G2), Εξωδιαμερισματικός (B), Μεταστάσεις (M1)

Θεραπεία

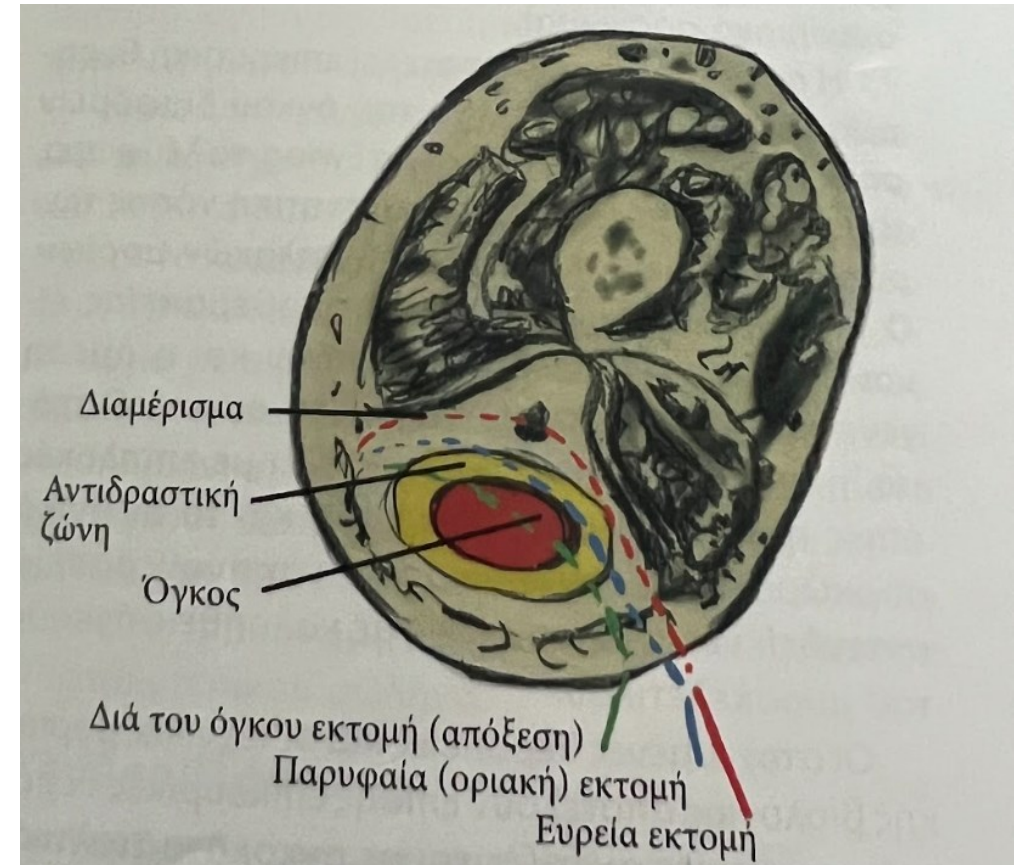
- Καλοήθεις όγκοι :
  - ✓ Παρακολούθηση
  - ✓ Απλή αφαίρεση ή απόξεση
  - ✓ Εκλεκτικός εμβολισμός (αιμαγγειώματα)
  - ✓ Έγχυση κορτιζόλης (ηωσινόφιλο κοκκίωμα)
  - ✓ Διαδερμική θερμοπηξία με ραδιοκύματα (οστοειδές οστέωμα)

Θεραπεία

- Κακοήθεις όγκοι :
- Ευρεία χειρουργική εκτομή επί υγιών ιστών
- Ακρωρητισαμός ή επεπέμβαση διάσωσης μέλους

- Επέμβαση διάσωσης μέλους:
  - ✓ Επίτευξη ευρέων χειρουργικών ορίων
  - ✓ Διατήρηση λειτουργικότητας άκρου
  - ✓ Όχι προσβολή μείζονων αγγείων, νεύρων

Όρια χειρουργικής εκτομής

1. Δια του όγκου (απόξεση)
2. Οριακή εκτομή (εντός αντιδραστικής ζώνης, 25-50% υποτροπή)
3. Ευρεία εκτομή (μαζί με τμήμα περιβάλλοντος υγιούς ιστού, υποτροπή 10%)
4. Ριζική εκτομή (μαζί με όλο το διαμέρισμα που περικλείεται)

Τύποι όγκων

- Όγκοι χονδρικού ιστού
- Όγκοι οστίτη ιστού
- Όγκοι ινώδους ιστού
- Όγκοι αγγειακού ιστού
- Όγκοι άγνωστης κυτταρικής αρχής
- Μεταστατικοί όγκοι

Όγκοι χονδρικού ιστού

- Συχνότεροι όγκοι
- Συχνότεροι καλοήθεις
  1. Οστεοχόνδρωμα
  2. Εγχόνδρωμα
  3. Χονδροβλάστωμα
  4. Χονδρομυξοειδές ίνωμα
- Συχνότεροι κακοήθεις
  - Χονδροσάρκωμα
    - ✓ Διαυγών κυττάρων
    - ✓ Κεντρικό
    - ✓ Μυξοειδές
    - ✓ Αποδιαφοροποιημένο

Οστεοχόνδρωμα

- Καλοήθεις επιφανειακοί όγκοι
- Εμβρυικά υπολείματα χόνδρου στην επιφάνεια του οστού
- Συχνότερα γύρω από την άρθρωση του γόνατος, άνω άκρο μηριαίου
- Λεπτό μίσχο ή ευρεία βάση
- Κακοήθης εξαλλαγή εξαιρετικά σπάνια (<1%)
- Νόσος πολλαπλών εξοστώσεων
  - ✓ Αυτοσωματικό επικρατή τύπο
  - ✓ 10% κακοήθη εξαλλαγή

Οστεοχόνδρωμα

- Αντιμετώπιση:
  1. Απλή παρακολούθηση
  2. Χειρουργική αφαίρεση
- ✓ συμπτώματα λόγω μυϊκού ερεθισμού από πρόσκρουση, κάκωση, φλεγμονής αρθρικού θυλάκου

Χόνδρωμα

- Καλοήθεις επιφανειακοί όγκοι
- ✓ Επιφάνεια οστού: περιοστικό χόνδρωμα
- ✓ Εντός μυελικής κοιλότητα: εγχόνδρωμα

- Εντόπιση: Συνήθως περιφερικό μηριαίο, βραχιόνιο οστό, χέρι
- Κλινική εικόνα: Συνήθως χωρίς συμπτώματα ή μπορεί παθολογικό κάταγμα

- Κακοήθης εξαλαγή εξαιρετικά σπάνια (<1%)

Χόνδρωμα

- Αντιμετώπιση:
  1. Απλή παρακολούθηση
  2. Χειρουργική αφαίρεση
- ✓ Επί συμπτώματων
- ✓ Χειρουργική αφαίρεση με απόξεση

Χόνδρωμα

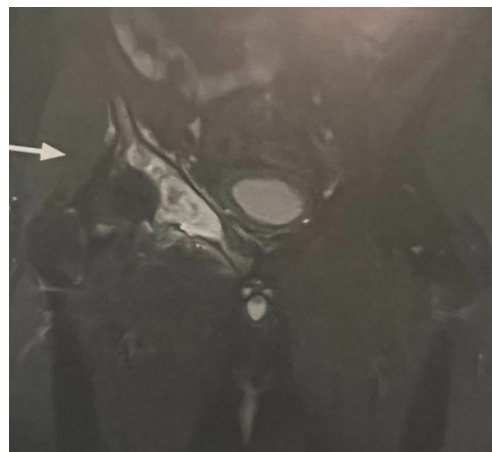
- Πολλαπλή εγχονδρωμάτωση (Νόσος Ollier)
  - Πολλαπλά εγχονδρώματα
  - Οστά δυσπλαστικά
  - Έως 30% κακοήθη εξαλλαγή
-
- Σύνδρομο Maffucci
  - Πολλαπλή εγχονδρωμάτωση και αιμαγγειώματα μαλακών μορίων
  - Προκαρκινική κατάσταση
  - Αυξημένο ποσοστό εξαλλαγής
  - Συνοδές σπλαγνικές νεοπλασίες

Χόνδροβλάστωμα

- Καλοήθεις όγκοι
- Εντόπιση: επιφύσεις μακρών οστών
  - ✓ Συνήθως περιφερικό μηριαίο, βραχιόνιο οστό, χέρι
- Αντιμετώπιση: Πλήρη απόξεση
- Τοπικά επιθετικός όγκος με αυξημένο ποσοστό τοπικής υποτροπής
εξαλαγή εξαιρετικά σπάνια (<1%)

Χονδροσάρκωμα

- Κακοήθεις όγκοι σε ενήλικες
- Κλασσικό ενδομυελικό (καλή πρόγνωση)
- ✓ Μυξοειδές
- ✓ Μεσεγχυματικό
- ✓ Αποδιαφοροποιημένος (χειρότερη πρόγνωση)
- Εντόπιση: οστά πυέλου, ώμος, γόνατο
- Αντιμετώπιση : ευρεία χειρουργική εκτομή
- Χημειο- ακτινοάντοχοι όγκοι

Όγκοι οστίτη ιστού

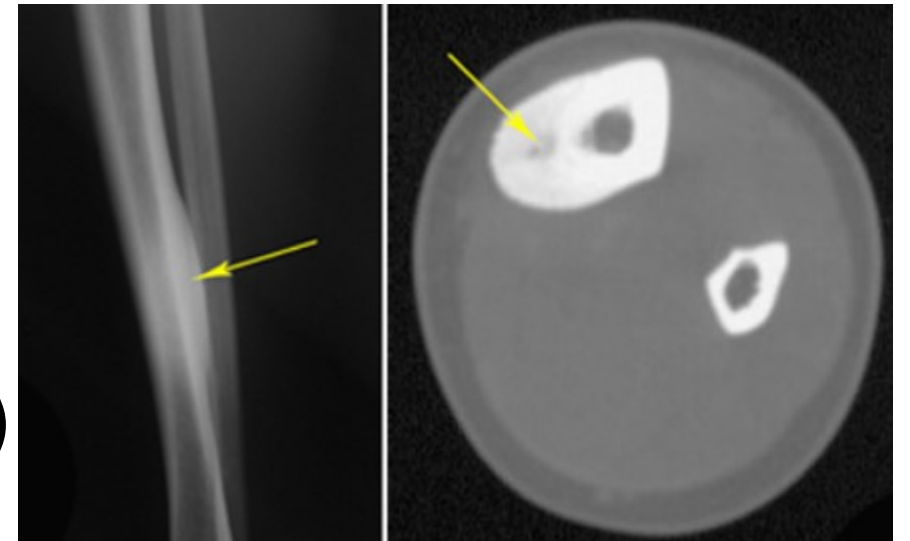
- Δεύτεροι συχνότεροι όγκοι
- Συχνότεροι καλοήθεις
  1. Οστεοειδές οστέωμα
  2. Οστεοβλάστωμα
- Συχνότεροι κακοήθεις
- Οστεοσάρκωμα

Οστεοειδές οστέωμα

- Παιδιά, εφήβους και νέους ενήλικες (<30 ετών)
- Εντόπιση: Φλοιός μακρών οστών, οπίσθια σπονδυλικά στοιχεία
- Άλγος
  - ✓ Νυχτερινό
  - ✓ Υφίεται με ασπιρίνη
  - ✓ Αντανακλά παρακείμενη άρθρωση, ή προκαλεί σκολίωση

Οστεοειδές οστέωμα

- Διάγνωση:
  - ✓ Ακτινολογικά: διαυγή φωλέα με περιφερική σκλήρυνση
  - ✓ Εξεταση εκλογής : CT
  - ✓ Όχι βιοψία (αυξημένα ψευδώς αρνητικά)
- Αντιμετώπιση
  - ✓ Διαδερμική θερμοπηξία με ραδιοκύματα
  - ✓ Απόξεση
  - ✓ Μακρά χορήγηση ΜΣΑΦ (50% αυτόματη ίαση)

Οστεοσάρκωμα

- Συχνός κακοήθης όγκος
- Πολλοί ιστολογικοί τύποι
  - ✓ Κλασικό (Υψηλή κακοήθεια)
  - ✓ Παραοστικό (Χαμηλή κακοήθεια, επιφάνεια μεταφύσεων)
  - ✓ Τελαγγειαεκτατικό (Σπάνιο, πολύ υψηλή κακοήθεια)
  - ✓ Περιοστικό (Ενδιάμεση πρόγνωση μεταξύ κλασσικού και παραοστικού)
- Εντόπιση: οστά γύρω από το γόνατο
- Κλινική εικόνα
  - ✓ Άλγος
  - ✓ Ψηλαφητή μάζα

Οστεοσάρκωμα

- Διάγνωση:
  - ✓ Απεικονιστικές εξετάσεις
  - ✓ Βιοψία
- Αντιμετώπιση
  - ✓ Εισαγωγική χημειοθεραπεία (8-12 εβδομάδες)
  - ✓ Ευρεία χειρουργική εκτομή
  - ✓ Μετεγχειρητική χημειοθεραπεία (6-12 μήνες)
- ✓ Μακροχρόνια επιβίωση 60-70%

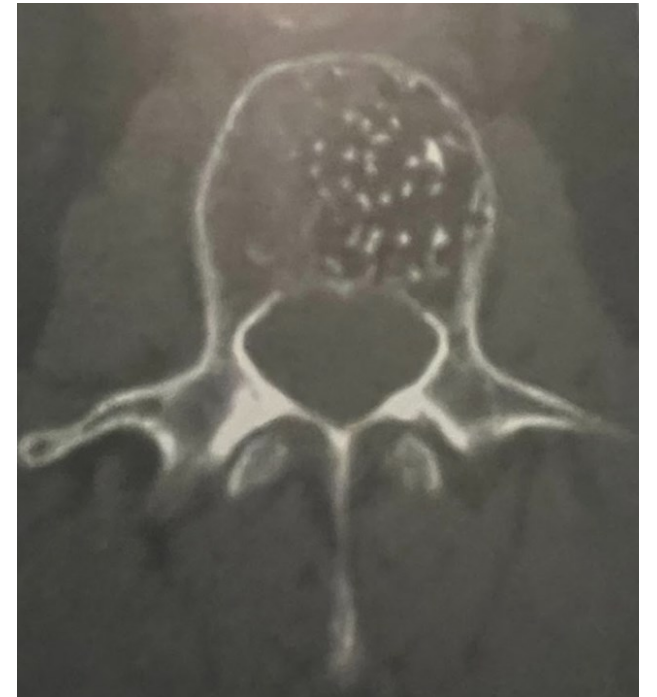

Όγκοι ινώδους ιστού

- Μη οστεοποιούμενο ίνωμα, ιστιοκυτταρικό ίνωμα κτλ
- Συχνοί όγκοι
- Συνήθως ασυμπτωματικοί
- Αντιμετώπιση:
  - Απλή παρακολούθηση
  - Απόξεση και πλήρωση με μοσχεύματα αν >50% του οστού
- Ινοσάρκωμα: κακοήθης όγκος με χαρακτηριστικά παρόμοια με οστεοσάρκωμα

Όγκοι αγγειακού ιστού

- Καλοήθειες
  - ✓ Αιμαγγείωμα (συχνός όγκος, σπονδυλικά σώματα)
  - ✓ Λεμφαγγείωμα
- Κακοήθειες:
  - ✓ Αγγειοσάρκωμα

Όγκοι αιμοποιητικού συστήματος

- Πολλαπλό μυέλωμα
- Λέμφωμα

Πολλαπλό μυέλωμα

- Κακοήθης πλασματοκυτταρική δυσκρασία
- 50-80 έτη

- Κλινική εικόνα
  - ✓ Πόνος (συνήθως στην σπονδυλική στήλη, θωρακικές πλευρές)
  - ✓ Κόπωση
  - ✓ Αιμορραγική διάθεση
  - ✓ Αυξημένη ευαισθησία στις λοιμώξεις

Πολλαπλό μυέλωμα

- Ακτινολογική εικόνα
- Οστεολυτική βλάβη
- Διάσπαρτες οστεολυτικές βλάβες (δίκηνη σταγόνων βροχής)

Πολλαπλό μυέλωμα

Διάγνωση (3 τουλάχιστον κριτήρια)

- Πλασματοκύτταρα >10%
- Μονοκλωνική πρωτεΐνη Bence Jones > 3 g /Dl στα ούρα
- Βλάβες οργάνων στόχων
  - ✓ Υπερασβεαστιαμία
  - ✓ Νεφρική ανεπάρκεια
  - ✓ Αναιμία
  - ✓ Οστικές βλάβες

Πολλαπλό μυέλωμα

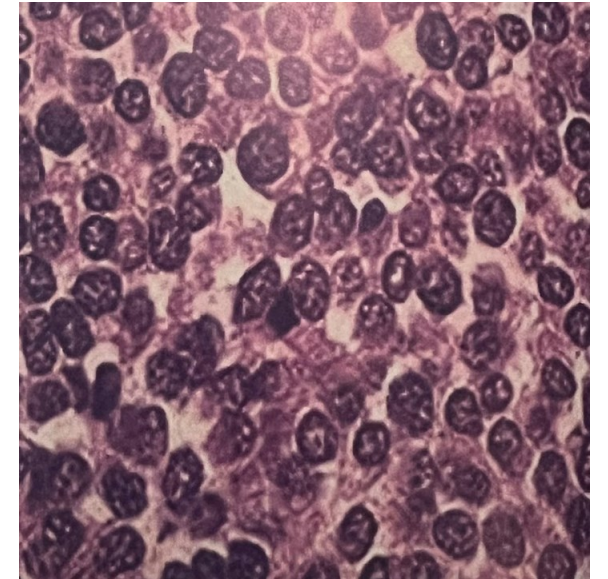
- Αντιμετώπιση
  - ✓ Χειρουργική αντιμετώπιση παθολογικών καταγμάτων
  - ✓ Χημειοθεραπεία (ανοσοθεραπεία, κορτικοειδή, μεταμόσχευση μυελού)
  - ✓ Ακτινοθεραπεία

Όγκοι άγνωστης κυτταρικής αρχής

- Γιγαντοκυτταρικός όγκος
- Σάρκωμα Ewing
- Αδαμαντίνωμα
- Απλή η μονοδιαμερσιματική κύστη
- Σύνθετη ή Ανευρυσματική κύστη

Σάρκωμα Ewing

- Όγκοι αρχέγονης νευροεκτοδερμικής αρχής
- Όγκοι συχνή στην παιδική ηλικία (0-5 έτη)
- Ιστολογικό εύρημα μικρά στρογγυλά κυανά κύτταρα
- Συχνότερη εντόπιση διάφυση μακρών οστών, πύελος

Σάρκωμα Ewing

- Κλινική εικόνα
- Πόνος
- Πυρετός
- Εργαστηριακά ευρήματα
- Αύξηση ΤΚΕ
- Λευκοκυττάρωση
- Αναιμία

- Ακτινολογικά ευρήματα
- Περιοστική αντίδραση δίκην φύλλων κρεμυδιού

Σάρκωμα Ewing

- Θεραπεία
- Χημειοθεραπεία, ακτινοθεραπεία
- Ευρεία χειρουργική εκτομή

- Πρόγνωση: μακροχρόνια επιβίωση 60-70%

Γιγαντοκυτταρικός όγκος

- Ευρύ βιολογικό φάσμα:
  - ✓ Καλοήθης
  - ✓ Κακοήθης
  - ✓ Μεταστατικός

- Μονήρης ή πολυεστιακός (περίπου 1%)

Γιγαντοκυτταρικός όγκος

- Εντόπιση :
- Στην μετάφυση και επεκτείνεται στην επίφυση

- Θεραπεία:
- Πλήρης απόξεση και πλήρωση με οστικό τσιμέντο

- Υποτροπή: 5-20%

Μεταστατική νόσος

- Ασθενείς >50 ετών με οστικές βλάβες (οστεολυτικές ή οστεοβλαστικές)
- Με ή χωρίς ιστορικό πρωτοπαθούς σπλαχνικού όγκου

Μεταστατική νόσος

- Συχνότερες θέσεις
- ✓ Σπονδυλική στήλη
- ✓ Πύελος
- ✓ Θωρακικές πλευρές
- ✓ Μηριαίο

- Συχνότερες θέσεις
- ✓ Μαστού
- ✓ Πνεύμονα
- ✓ Προστάτη
- ✓ Νεφρού
- ✓ Θυρεοειδή

Μεταστατική νόσος

- Θεραπεία
  - ✓ Προτεραιότητα εξασφάλιση λειτουργικότητας και ποιότητας ζωής
  - ✓ Ανακουφιστική για τον πόνο
  - ✓ Αντιμετώπιση επαπειλούμενος κατάγματος (προφυλακτική οστεοσύνθεση ή ενδομυελική ήλωση)

Ευχαριστώ